

Rokas Šarkus

Moksleivis, 18 m.

„Tik į darbą greičiau, tik mylėkim karščiau, tik, vyrai, pajudinkim žemę“

2018-07-19

1 diena

Komanda oro uosto laukiamajame: veiduose laukimas, nežinomybė, bet nuotaika tikrai gera, nes skamba dainos, o šypsenos iki ausų!

Astana. Pirmosios dienos vakaras. Vakarienės metu pasveikinome Viltę su gimtadieniu, visų veiduose matėsi šypsenos, o ypač valgant. Su kiekviena minute komanda auga ir tvirtėja, jaučiamas kažkoks bendras ryšys, o gal ir tikslas, kuris visus jungia ir vienys tada, kai to labiausiai reikės.

2018-07-20

2 diena

Kazachstane priskaičiuojama apie 130 tautų, o viena iš jų – lietuviai. Įdomu būtų susitikti su tautiečiais ir pamatyti jų gyvenimą, buitį, ar išlaikė jie mūsų kultūrą, tradicijas? Tikiuosi, kad pavyks.

Pusryčių metu pavyko pabendrauti su Ambasadoriaus žmona, kuri sėdėjo prie mūsų stalo. Tad sužinojome daug įvairių bei negirdėtų dalykų apie šią šalį.

Į Kazachstaną keliavome lėktuvu puikiomis sąlygomis, o dar pavalgyti gavome kelionės metu! Tačiau dabar pagalvojau, kaip turėjo „keliauti“ tremtiniai, politiniai kaliniai? Į nežinomybę, per prievartą, baisiomis sąlygomis. Šias mano mintis patvirtino aplankytas muziejus Alžyras. Smagu buvo pamatyti ir monumentą lietuviams, kurios čia kalėjo ir mirė. Milžiniški mirusiųjų skaičiai, tačiau tai tik skaičiai, o kiek istorijų, likimų, išgyvenimų pasislėpę po jais!

Temirtau – pirmosios kapinės. Man su Enija pavyko rasti vieną lietuvių kapą. Karpavičius Antanas Jono 1920–1975. Jausmas dvejopas: matant tiek apleistų kapų tikrai nesmagu, nepaisant to, mums pavyko sutvarkyti bent du kapus. Dabar pajaučiau tą tikrąją misiją. Perskaitytas pavardes ir amžinojo poilsio vietas nufotografavome, tad istorija bus išsaugota.

Vakaras. Atvykome į Lietuvos dvarkiemį, nes čia praleisime naktį. Kažkur viduryje Kazachstano yra tokia vieta. Ir jau atėjus akis užkliuvo už LDK kunigaikščių portretų, įvairių Lietuvos vietų nuotraukų, žemėlapių, lankstinukų su Lietuvos vaizdais, Kauno pilies paveikslo. Matosi, kad lietuviybė puoselėjama, o tai labai džiugu. Gaila, kad Lietuvoje kai kurie žmonės nevertina tokių dalykų, nežino savosios istorijos.

2018-07-21

3 diena

Labai laikiu komandos išsiskyrimo, nes, manau, galėsime dirbti produktyviau ir naudingiau. Laukia tikrai ilga kelionė traukiniu, bus gera patirtis. Iki šiol 25 žmonės buvo kartu, bet dabar bus keista matyti tik 12 žmonių.

Kaip smagu būti be telefono, nenaudoti laiko veltui. Tikrai matosi, kad komanda yra čia ir dabar.

Aplankėme lagerių administracinį pastatą – muziejų. Rūsiose kaliniai buvo kankinami ir žudomi, o viršutiniuose aukštuose „valdovai” sau ramiai gyveno.

Saranė. Kažkur viduryje Kazachstano stepėse ilsisi miško broliai. Čia radome du kapus, bet vienas kapas iškastas, o kūnas parvežtas į Lietuvą. Pranas Perevičius-Klausa. Jis dar ilsisi ten. Ant jo antkapio užrašyta: „Tegu kiekvieną kovos brolių pažadina giesmės ir šauksmai: mes norime keltis!“ Pranciškus Vitkauskas. Jo kūnas parvežtas į Lietuvą, bet ant jo kapo parašyta: „...liūdi Tėvynė ir broliai LIETUVIAI!“.

Traukinyje į Džezkazganą. Labai įdomi ir naudinga patirtis. Mano lova šalia kazachų, rusiškai nemoku, bet susikalbam kažkaip. Žmonės atrodo malonūs ir mes jiems labai įdomūs. Keliauti yra žiauriai smagu, nes sutinki daug įvairių žmonių, gal net niekada nebūčiau keliavęs tokiu traukiniu, o dar tarp tokių žmonių.

Vaizdai pro langą tikrai įspūdingi. Lygumos, stepės ir nieko daugiau. Kai kazachai pamatė, kad mums tai neįprasta ir įdomu, nustebo ir nusijuokė.

Žiauriai keista miegoti tokioje vietoje, bet pripažinsiu, kad miegas tikrai geras.

2018-07-22

4 diena

Atsikėliau. Pažiūrėjęs pro langą pamačiau tokį vaizdą, kurį įsivaizduodavau skaitydamas knygas apie Čingischaną, žiūrindamas nuotraukas geografijos vadovėlyje. Čia yra tikra lyguma. Kartais galima pamatyti arklių bandas. Beje, vakar vakare paragavau kumyso. Skonis tikrai keistas, bet džiaugiuosi, kad pavyko paragauti.

Įsivaizduoju, kaip jautėsi žmonės sugrūsti į vagoną ir vežami per tokias stepes. Lietuvis, iš miškų krašto atvažiavęs, čia, tikrai nustebo. Deja, aplinkybės kitokios. Ką jie turėjo jausti? Daugiau turbūt neteks važiuoti tokiu traukiniu. Man čia savotiškai smagu. Stebiu vietinius: kaip valgo, bendrauja, sėdi, žiūri. Viskas man įdomu.

Vakaras. Diena tikrai produktyvi: sutvarkėm paminklą Kengyro sukilimui, kapinėse suradome net 7 lietuvių kapus, kuriuos nudažėme ir sutvarkėme. Labiausiai įstrigo kapas, kuriame ilsisi vienerių metų lietuvis. Labai apsidžiaugiau, kai šį kapą radau. Užrišome trispalvę ir paminėjom. Prie paminklo sukilimui sugiedojom Tautišką giesmę apsikabinę rateliu. Va čia tai buvo jausmas!

Komanda tikrai linksma, dažnai tenka pasijuokti, nes juokingų momentų čia netrūksta!

2018-07-23

5 diena

Diena tikrai ilga ir nelengva. Trumpiau užtrukome Saptajevo kapinėse, nes ten tik apsižvalgėme, radome 12 lietuvių kapų, bet dar ne visus, nes yra prašymų iš Lietuvos, kuriuos norėtūsi įvykdyti. O Rudniko kapinėse praleidome tikrai daug laiko. Darbų daug ir nelengvų. Nešiojom akmenis, dažėm, gaminom kryžių, kasėm.

2018-07-24

6 diena

Vėl traukinyje. Diena nuostabi, nes tikrai daug padarėm: sutvarkėm ir nudažėm nemažai kapų, pavyko pabaigti tvarkyti keleto kapų kompleksą ir iškelti LIETUVIŠKĄ kryžių. Jautėmės nuostabiai, nes istorija bus išsaugota, mes jų nepamirštame. Kai giedojom himną, daugelio draugų akyse mačiau ašaras, tikras ir nesuvaidintas emocijas.

Mūsų komanda tikrai stipri, jaučiu nuostabią komandinę dvasią!

2018-07-26

8 diena

Pirma naktis, kai miegame palapinėse. Iki 01:00 darėme kryžių, darbas puikiai ėjosi, nes buvo įtraukta visa komanda: vieni dažė ir lakavo, kiti pjaustė papuošimus, pjovė. Šį pagamintą kryžių kelsime šiandien pasirinktoje vietoje. O vakare laukia dar vieno kryžiaus gamyba, tad vėl ilgiau nemiegosim, tačiau tai ekspediciją daro tik įdomesnę, nes bus ką prisiminti.

2018-07-29

Paskutinė diena

Jau ilgą laiką nepildau dienoraščio. Kiek daug per šias dienas įvyko, manau, kad dar nelengva kalbėti apie įspūdžius, emocijas, nes viskas dar turi susigulėti. Aš mintyse dar ir dabar regiu tuos pastatytus kryžius kažkur stepėse, toli toli nuo Tėvynės. Vaizdas įspūdingas.

Sėdžiu oro uoste ir žinau, kad ekspedicija baigiasi, bet prasideda dar svarbesnė misija – susitikimai ir pasakojimai!